

Dva dneva mladinske glasbe

Pod tem naslovom prinaša »Slovenski narod« naslednje poročilo:

»Trboveljski slavček« je v soboto zvečer in v nedeljo jutraj pod najvišjim pokroviteljstvom ter v okrilju ljubljanske sekcije Jugosl. učit. združenja priredil svoj lastni stoti koncert in revijo 19. mladinskih zborov iz naše banovine.

Predvsem je treba poudariti uspešno privatno iniciativo našega učiteljskega, ki je v tako brezprimerno vzornem redu organiziralo dvojne mladinske glasovne prireditve z nad 1200 mladimi pevci iz bližnjih in daljnjih krajev naše banovine. S tem je dokazalo svojo visoko stanovsko disciplino, točno umevanje svojih kulturnih nalog, njih prekomerno uspešno vršitev v šoli in izven nje ter se je s tem postavilo na čelo čele svoje državne učiteljske organizacije. Mladini, ki jo vodijo in vzgajajo ti idealni, požrtvovalni in veščiji učitelji, je telesno in duševno zdravje zasigurano, jasna in srečna bodočnost zamčena.

Vsem nam in širokemu svetu poznani »Trboveljski slavček« je praznoval v soboto zvečer svoj stoti nastop. Pripravljalnemu odboru, ki mu je načeloval eden naših najspretnejših organizatorjev, g. Drago Supančič, se je celo ob koncu izredno velike letošnje poplave koncertov posrečilo napolniti Unionsko dvorano tako v soboto zvečer ob priliki jubilejnega koncerta »Trboveljskega slavčka«, kakor tudi v nedeljo jutraj za revijalni nastop mladinskih zborov. Obema koncertoma je prisostvoval kraljev zastopnik s svojimi adjutantami, zastopnik bana, zastopnik najvišje cerkvene oblasti, člani prosvetne uprave itd.

V treh gladih, vzornih nastopih je »Trboveljski slavček« pod vodstvom svojega pečovodje g. Avgusta Šuligoja poleg državne himne zapel 17 pesmi, od priproste narodne do kompliciranega Osterčevega »Kvarteta« tako vzorno, brezhitno, v tako visoko umetniški izvedbi, kakor sem o tem zopet in zopet že poročal. Premnog nastopov je petje morda nekoliko zmanjziral, pevci so morda za las otopleli, toda počitek in predstoječe srečno letovanje ob morju jim bo prav kmalu vrnilo ono sočno svežino in srčno iskrenost, ki je bila njihova največja odlika. Za vsako pesem jih je radostno občinstvo nagradilo z živim ploskanjem.

Za marsikoga zanimivejši kot koncert »Trboveljskega slavčka« je bil nedeljski tekmovalni nastop 19. mladinskih zborov. Niso to vsi zbori, kar jih premore naša banovina. Mnogo prav odličnih je zaradi raznih ovir ostalo doma. V bodoče bi se dali morda taki nastopi organizirati za ljubljansko okroglo posebej, za mariborsko zase. Mladinski zbori, ki so v nedeljo nastopili, so bili sledeči: mladinski zbor Sokola z Jesenic (pečovodja Razinger Lado) z 51 pevci, št. Vid pri Ljubljani (Jovan Maks) s 120 pevci meščanske in osnovne šole, izmed vseh zborov najodličnejši, ki že danes po komaj enoletnem delu in le par nastopih ne zaostaja daleč za »Trboveljskim slavčkom«, mladinski zbor osnovne šole z Jesenic (Rabič Ljube) z 62 pevci, Dolnja Lendava (Ljubič Mirko) s 56 pevci, korajzen, temperamentno pojč zbor Zetale (Tomazič Božo), 55 pevcev, Litija (strokovno odlično šolani pečovodja Pirnik Maks), 71 pevcev, Žiče pri Konjicah (Ulaga Emil), 43 pevcev, dekliški pevski zbor licejske osnovne šole iz Ljubljane (Sveteček Albina), 90 pevk, edini zbor iz Ljubljane in, na žalost, ne prvi. Planina pri Sevnici (Gruden Franc), 43 pevcev, Medija-Izlake (Korošec Drago), 57 pevcev, Smartno ob Paki (Hudales Oskar in Klančnik Franc), 39 pevcev. Ig pri Ljubljani (Petrovič Mara), 44 pevcev, Brežice (Lempl Vlado), cerkveni zbor, 31 pevcev, Smartno pri Litiji (Kovačič Maks), 63 pevcev, Zagorje ob Savi (Kopřiva Ivan), 68 pevcev, Komenda (Trobič Anton), 49 pevcev, Gornja Lendava (Zupan Ana) 32 živahnih, pogumnih glasov. Radeče pri Zidanem mostu (Čuk Franjo), 64 pevcev, in končno mladinski zbor meščanske šole iz Novega mesta (Štrbenk Karel), 100 pevcev, za št. Vidom prvi zbor. Podrobno presojo vseh teh zborov in njihovih pečovodij si pridružuje nalašč v to svrhu izvoljena komisija, sestojča iz ljubljanskih glasbenikov. Iz umljivih razlogov ne

gre razpravljati o vseh teh stvareh v javnosti. Podčrtati pa je treba ponovno, da so vsi ti zbori že danes dosegli tako umetniško višino, o kakršni se našim pevcom pred leti ni niti sanjalo. Poleg »Trboveljskega slavčka« imamo že sedaj celo gnezdo mlajših »slavčkov«, ki z nepričakovano velikim uspehom goje mladinsko glasbo in ki jo bodo v doglednem času dvignili na nesluteno visoko umetniško stopnjo. Prav nobenega ni med njimi ki bi ga, upoštevajoč vse razmere, mogli oceniti s slabim redom. Nasprotno: težko bi bilo določiti, kateremu gre za še prej omenjenima dvema zboroma prvenstvo. Pomisliti še treba, da so vsi ti zbori mladi začetniki. Tudi pečovodje so še mladi ljudje in za njimi ni nobene dolgoletne prakse. S posebnim ponosom smem reči, da je večina teh učiteljev-dirigentov izšla iz mojih rok za časa

mojega delovanja na učiteljski šoli. Seveda sem pa tudi za to svoje delo prejel zasluženo plačilo! — Da, res, šele sedaj! Z navdušenim, uspešnim, idealnim udejstvovanjem teh mladih, iskrenih ljudi!

Ko bi ti pečovodje in ti zbori imeli za seboj stoti nastop, ko bi uživali toliko pevske ugodnosti, imeli toliko sreče, kakor jo ima danes »Trboveljski slavček«, bi tega prav gotovo dosegli in nekateri nemara celo prekoslili.

V začetnem skupnem nastopu je bilo okroglo 1200 pevcev, ki so z neverjetno enodušnostjo in izglajenostjo zapeli dovolj težkih troje pesmi pod vodstvom Šuligoja. Naši odrasli pevci, ako se združijo v tak-le skupen nastop, niti izdaleka ne dosežejo tako vzornega in glasbeno tako dovršenega uspeha.

Zato: klobuk dolj pred to mlado, nadejpolno pevsko generacijo. Izvršila bo umetniške naloge, kakršnim mi nismo bili kos. —č.

Splošne vesti

XIV. REDNA GLAVNA SKUPŠČINA JUJ
Jugoslovenskega učiteljskega združenja bo 23., 24. in 25. avgusta 1934. v Beogradu z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev skupščine, volitev šestih zapisnikarjev, treh overovateljv zapisnika kakor tudi potrebnih odborov.
 2. Odhod k zadušnicaj za umrliimi podporniki in ustanovitelji.
 3. Verificiranje delegatskih mandatov.
 4. Poročilo skupščinskega odbora. Podletv razrešne izvršnemu in nadzornemu odboru.
 5. Volitev novega izvršnega in nadzornega odbora.
 6. Spremembe in dopolnitve pravil in poslovnika.
 7. Resolucija.
 8. Predlogi in vprašanja.
- Dvorana, v kateri bo skupščina, bo naknadno objavljena.

Začetek ob 9. uri.
Seja glavnega odbora bo 22. avgusta 1934. Začetek ob 16. uri.

Zgornje vabilo je bilo objavljeno v 50. številki »Narodne prosvete« od 10. junija 1934. brez oficelnega podpisa in dnevnega reda se je glavnega odbora. V isti številki »Narodne prosvete« je bil objavljen tudi komentar, ki ga prinašamo na drugem mestu pod naslovom: »Narodna Prosveta in sporazum«, ki ga pripravlja opozicija.

Izvršni odbor JUJ je v vsebino in načinom zgornje objave popolnoma prezrl pravila in poslovnik JUJ ter samovoljno določil kraj in dnevni red skupščine. S tem dejanjem je izvršni odbor kršil naslednje člene pravil JUJ:

čl. 18. — odstavek 4., čl. 26. in čl. 34, ki pravi: »Dnevni red za glavne skupščine JUJ sestavlja glavni odbor, ...«. Nadalje je kršil poslovnik JUJ: čl. 82., ki se glasi: »Glavne skupščine so redne in izredne, ki jih sklicuje predsednik glavnega odbora po odločbi glavnega odbora.« Čl. 100., ki pravi: »Glavni odbor rešuje, kateri predlogi se bodo obravnavali na dnevnem redu skupščine. Glavni odbor lahko pooblasti izvršni odbor, da sam uredi to vprašanje.«

Kakor je članstvu znano, predsedstvo izvršnega odbora kljub ponovnim pozivom od strani sekcijevih uprav, članov glavnega odbora JUJ in uprav sreskih društev, ni sklicalo seje glavnega odbora, ki bi dala eventualno pooblastilo za sklicanje glavne skupščine, določitve kraja in dnevnega reda.

Člen 87. pravil JUJ pa točno zahteva, da mora biti poleg dnevnega reda glavne skupščine objavljen tudi dnevni red seje glavnega odbora, kar se pa v tem primeru ni zgodilo. Smatramo gornje vabilo za samostalno dejanje izvršnega odbora JUJ in za neskladno s pravili ter si pridružujemo pravico do nadaljnega postopka, ki naj dovede do točnega izvajanja pravil JUJ in upoštevanja sklepov in predlogov uprav sekcij. Članov glavnega odbora in uprav sreskih učiteljskih društev.

Neppravilno izbran uredniški odbor, v katerem ni bilo nobenega globljejga poznavalca mladinske literature.

Premajhen krog boljših sotrudnikov, ki so že dosegli kake uspehe v mladinskem slovtvu in so mladini dostopni.

Neprimerna snov, ki je bila nagromadena brez glabljeja.

Ne smemo si predstavljati »Mlado Jugoslavijo« kot čisto žurnalističen list. Taka bi bila res zapisana propadu, ker si mladina želi poleg žurnalistike tudi literature.

Obenem pa moramo opustiti tisto neumno borbo, da naj kaj mladinski list ali časopis ugodj vsem mladinskim starostnim stopnjam. To je neka nemogoča stvar, kakor politični časopis ene struje ne more ugoditi vsem strujam. Mladinski list ali časopis, ki bi hotel ugoditi nižji in višji stopnji, je zapisan neprestani kritiki zdaj zastopnikov nižje, zdaj zastopnikov višje stopnje. Tako se mora boriti za svoj obstoj, namesto, da bi se mogel razvijati, kakor bi bilo potrebno. Je preveč »pester«, ker najde vsak zrn svojega, a bralci ob edinem zrnju ostanejo lačni!

List ali časopis se more prilagoditi gotovi starostni dobi in se razvijati v njenem hotenju do popolnosti.

Za mladinski časopis ni posebno važno ime, radi katerega se največ ljudje borijo, temveč prvi zunanji videz in notranja vsebina. Oblika mora biti mična, naslovna stran privlačna, tisk in papir brezhibna, kakor tudi reprodukcija slik. Vsečina pa mora biti bolj

SEJA UPRAVNEGA ODBORA SEKCIJE JUJ ZA DRAVSKO BANOVINO
bo v nedeljo 17. junija 1934. ob 10. uri dopoldne v prostorih sekcije v Ljubljani.

- DNEVNI RED:**
1. Čitanje in odobritev zapisnikov.
 2. Poročila funkcionarjev.
 3. Banovinska skupščina:
 - a) določitev dneva;
 - b) detajlno obravnavanje vseh točk dnevnega reda.
 4. Glavna skupščina JUJ.

Prosimo, da se vsi člani upravnega odbora seje sigurno udeležijo.

Ivan Dimnik, s. r., Kumlj Metod, s. r.,
predsednik, tajnik.

»NARODNA PROSVETA« IN SPORAZUM

»Narodna prosveta« z dne 10. junija 1934. št. 50, priobčuje pod naslovom »Naše stališče k vprašanju sporazuma, ki ga pripravlja opozicija« sledeče:

Prijatelji grupacije sedanjega izvršnega odbora našega združenja pogosto sprašujejo, kako gleda predsedstvo JUJ na delo opozicije glede pripravljaja sporazuma. Na ta vprašanja dajemo naslednje sporočilo:

1. Učiteljstvo je razdeljeno v dve grupaciji, ena je s sedanjim izvršnim odborom, ki mu načeluje g. Damjan Rašič, a druga je proti izvršnemu odboru.
2. Vodstvo opozicionalne grupacije tvori voditelji bivših učiteljskih strankarskih grupacij — upokojenci in aktivni.
3. Kot je bilo vedno doslej, obstojajo tudi sedaj te grupacije na politični podlagi.
4. Sporazum med sedanjim izvršnim odborom in privatno grupacijo se lahko ustvari samo v sorazmerju 3 proti 2, t. j., da bi imela grupacija izvršnega odbora v bodočem izvršnem odboru 6 članov, a opozicionalna grupacija 4 člane; v nadzornem odboru pa tri in dva člana.
5. Vprašanje glede oseb, ki jih hoče opozicionalna grupacija delegirati v izvršni in nadzorni odbor, je za grupacijo izvršnega odbora povsem postranskega pomena, izvzete so le osebnosti, ki so ostale pri ideologiji, objavljeni v znani knjigi.
6. Grupacija izvršnega odbora bo sama izbirala osebnosti, ki jih hoče delegirati v bodoči izvršni in nadzorni odbor in ne dovoljuje, da bi se opozicionalna grupacija vmešavala v to vprašanje.
7. Grupacijo izvršnega odbora bo polnopravno predstavljaj pri vseh razgovorih edino g. Damjan Rašič.
8. Predstavnik opozicionalne grupacije za razgovore ne more biti upokojenec niti osebnost, ki pripada ideologiji, objavljeni v kritizirani knjigi.
9. Ako ne bi hotela opozicionalna grupacija sporazuma pod navedenimi pogoji, tedaj

bo grupacija izvršnega odbora nastopila samostojno pri bodočih volitvah banovinskih sekcijevih odborov in glavnega odbora.

METODE PREDSESTOJANUARSKE PARTIZANSKE POLITIKE

Zgoraj prinašamo stališče »Narodne prosvete« in »gledanje« predsedstva JUJ na sporazum.

Ze dolgo opazujemo in obzaluemo, kako predsestojanuarski črv zopet razjeda naše javno življenje, kako se uporabljajo stare metode, da se vsaka neljuba oseba, ki je komu na poti, prične predstavljati za nasprotno sestojanuarski politiki in kako se ta črv zajeda tudi v naše vrste. So ljudje, ki se ne morejo otrseti stare mentalitete in ki jim je razdvojenost neobhodno potrebna, zato pbezejajo nazaj pred šteti januar, da najdejo, kar bi jim prišlo prav ter na podlagi tega izkujejo svoje naklepe — ne oziraje se na strokovno delo, poklicne sposobnosti na osebno poštenost in na istinitost obdolžitve v nacionalnem pogledu.

Oni udarjajo, delajo pravne in socialne krivice — in mislijo, da vršijo veliko nacionalno delo!

Stari politiki so se lahko združili in opravljajo novo delo v novi smeri — s starimi metodami, kulturni delavci pa ne smejo reči ničesar, ker se ocenjujejo še vedno s starih stališč in se proglašajo za anacionalne, če si upajo kaj reči in tudi — če ne rečejo ničesar, ako komu ne gredo v račun.

Povedali smo ponovno, da nacionalizem brez zvrade etične osnove ni zdrav in da so »nacionalna« dejanja, ki se s stališča morale ne dajo zagovarjati — anacionalna in nasprotna sestojanuarski politiki.

Pogrešno gledata tudi »Narodna prosveta« in predsedstvo JUJ na sporazum JUJ, zato pravita »da tvori jo vodstvo opozicionalne grupacije voditelji bivših učiteljskih strankarskih grupacij« in da obstoja grupacija bloka 8 sekcij »kot je bilo vedno doslej, tudi sedaj na politični podlagi.« — Ni prožet duha sestojanuarske politike, kdor pobarva svojega nasprotnika s strankarsko barvo — samo da se ga znebi ali da ga z blatenjem izpodbija pri merodajnih činiteljih. Sestojanuarska politika narekuje, da je treba na temelju Manifesta pritezgniti vse konstruktivne sile k skupnemu delu!

— Delegati iz dravske banovine in učitelji, ki se zanimajo za potek dogodkov v JUJ in priprav za glavno skupščino, naj si naroče »Jugoslovensko učiteljsko reč«, glasilo bloka 8 sekcij za sporazum. Naroča se pri upravi »Jugoslovenske učiteljske reči« v Beogradu, Gajeva ulica št. 4. Vse številke do septembra t. l. stanejo skupno 10 Din.

— Počitniški glasbeni učiteljski tečaj priredi oblastni odbor Podmladka rdečega križa v Beogradu od 2. julija do 2. avgusta t. l. v glasbeni šoli »Stanković«. Vplačilo za tečaj znaša 250 Din. Nekolekowane prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 20. VI. Oblastnemu odboru Podmladka rdečega križa Beograd, Simina ulica 19./I.

— O zborovanju petih sreskih društev JUJ v Ljubljani prinaša kratko poročilo tudi »Vestnik«, glasilo zveze učiteljskih društev za Moravsko in Šlezijo. To poročilo omenja predvsem predavanje o šolstvu in prosveti in poudarja, da se s takimi prireditvami praktično izvaja jugoslovensko-českoslovaško bratstvo.

— Tovarišcam! Umrla je tovarišica Danica Habjanova. Tovarišice, namesto cvetja na njen prerani grob, zbriajte »nageljčke« v njen spomin za naš Dom. Tovarišica Leopoldina Kosova je podarila za Dom učiteljski kamen 100 Din. Prisrčna hvala! — »Dom učiteljev«, Vita Zupančičeva, Kopaljska ulica 1.

— Tovariši in tovarišice maturanti iz I. 1909! Dvajsetletnico praznujemo letos dne 5. jul. na Zaplazu pri Vel. Loki na Dolenjskem. Odhod jutraj z dolenskim vlakom z glavnega kolodvora. Tovariši, pridite, da obudimo po četrstoletju lepe dijaške spomine!

Časopisov imamo okrog 50.000, ki prihajajo v naše podeželje in jih berejo tudi otroci. »Mlada Jugoslavija« bi prinašala samo stare vesti. Ali jih »Domovina«, »Kmetški list« in »Domoljuba« ne prinašajo? In česa je več v podeželju: časopisov dnevnikov ali tednikov? Torej to bi nekako ne držalo.

In cena? Ali se ne bi ista z večjo naklado zmanjšala in bi mogla doseči tudi 50 p ali še manj? In kaj da otrok lažje: 50 p na teden ali 250 Din na mesec, če vzamemo v pošte »Naš rod«.

Časopis pa se lahko prodaja komurkoli. Tu ni stalnih naročnikov, temveč le stalno število prodanih izvodov, ki jih lahko kupi danes eden, jutri drugi.

Vsako posamezno panogo bo časopis obravnaval. Tako bo delo veliko lažje in bolj smotrno.

»Mlada Jugoslavija« naj izhaja kot tednik ali vsaj štirinajstednevnik, da bo mogla vršiti svoje veliko delo med novo mladino. V enem mesecu bo mogla nuditi mladini na štirih ali šestih straneh več kot mladinski list-mesečnik v pol leta. Tako bo mogla mladina rasti z duhom časa in ne bo več z odprtimi očmi gledala že nad deset let stare pojave, ki so znani na zapadu.

Tako bodo mogli hoditi v isti vrsti z ostalimi narodi, ki so nas že daleč prehiteli.

Ali naj zopet čakamo? Prvi neuspeh naj bo prva zmaža za bodoče pozitivno delo.

M. V.

O Mladi Jugoslaviji in drugem

Ko se takole borimo za mladinsko literaturo v »Našem rod«, »Zvonček«, »Vrtcu« itd. na eni strani in »Mlado Jugoslavijo« na drugi strani, beži čas s silno brzino mimo nas, a mi vedno ostajamo, kakor zapozneli popotnik zadrž. Priklenjeni smo na tradicijo, ki bohotno živi v zastarelih nazorih v naših dušah in se bojimo žive sedanjosti, ki kliče novih podvigov in novih borev v bližnjo bodočnost.

Čas pa bo šel mimo nas in njegove zahteve bodo slej ali prej zmagale, kjer še sedaj naletavajo na brezuspešen odpor. Ne more jih zavreti melodiozna kritika o propadanju kake kulture ne korist žurnalistiki, ali bolje na korist bolj širokemu gledanju v vse svetovne pojave, ki danes gladajo celotni svetovni sestav.

Če imajo mladinski literarni mesečniki svojo tradicijo in svojo kritiko že izvojevano, jo mora izvojevati tudi mladinski časopis »Mlada Jugoslavija«. Po prvi številki ne moremo vse obsoditi in novorojeno dete, radi kakšnih morebitnih osebnih sporov, radi konkurence itd., zavreči med staro šaro, dasi ima zamisel znak bodočnosti, torej vse možnosti, za popoln razvoj in uspeh.

Mogoče je imela prva številka »Mlade Jugoslavije« za vzrok svojega neuspeha več dejstev: